

ØKOTURISME OG VARANGER

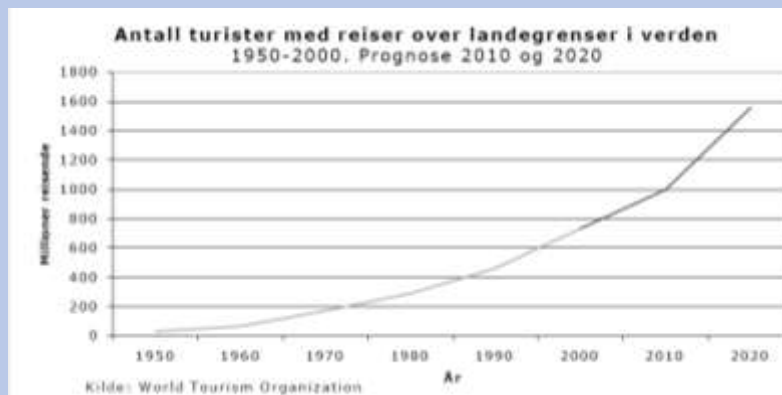

Jarkko Autero

Reiseliv – en voksende næring

- Reiseliv er verdens raskest voksende næring
 - Økonomisk vekst i verden 5,2 % (IMF)
 - Den vestlige verden 2,5 %
 - Kina 11,5 %
 - Vekst innen reiselivsbransje 6,8 %
- Over 1 mrd utenlandsreiser pr. år før 2010

Opplevelsessamfunnet

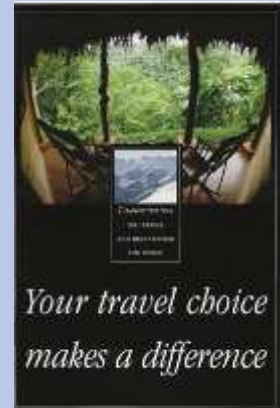
Opplevelsen står sentralt i det fritidsbaserte reiselivet

- aktiviteter
- natur og kultur
- deltakelse/ og god samvittighet
- jakten på frihet og annerledeshet
- ekthet

Turismens trender i 2000 – WTO

- Verdier og forbruk
- Natur- & kulturturisme
- Korte og intensive ferier
- Aktiviteter og temaer (mat, helse, fiske...)
- Ekstremturisme (survival, søken av egne grenser)
- Nye steder/destinasjoner/produkter og nye markeder
- Alternativ turisme
 - Grønn turisme, bærekraftig turisme, økoturisme, frontierturisme osv...

Ekte natur og kultur blir mer interessant

- Fritidsbasert reiseliv utgjør ca. 70% av hele reiselivsvolumet og ca. 50 % av totalomsetning
- Naturbasert turisme utgjør 20 - 50% av verdens turisme (avhengig av definisjon)
 - Naturbasert turisme vokser 10-15 % årlig

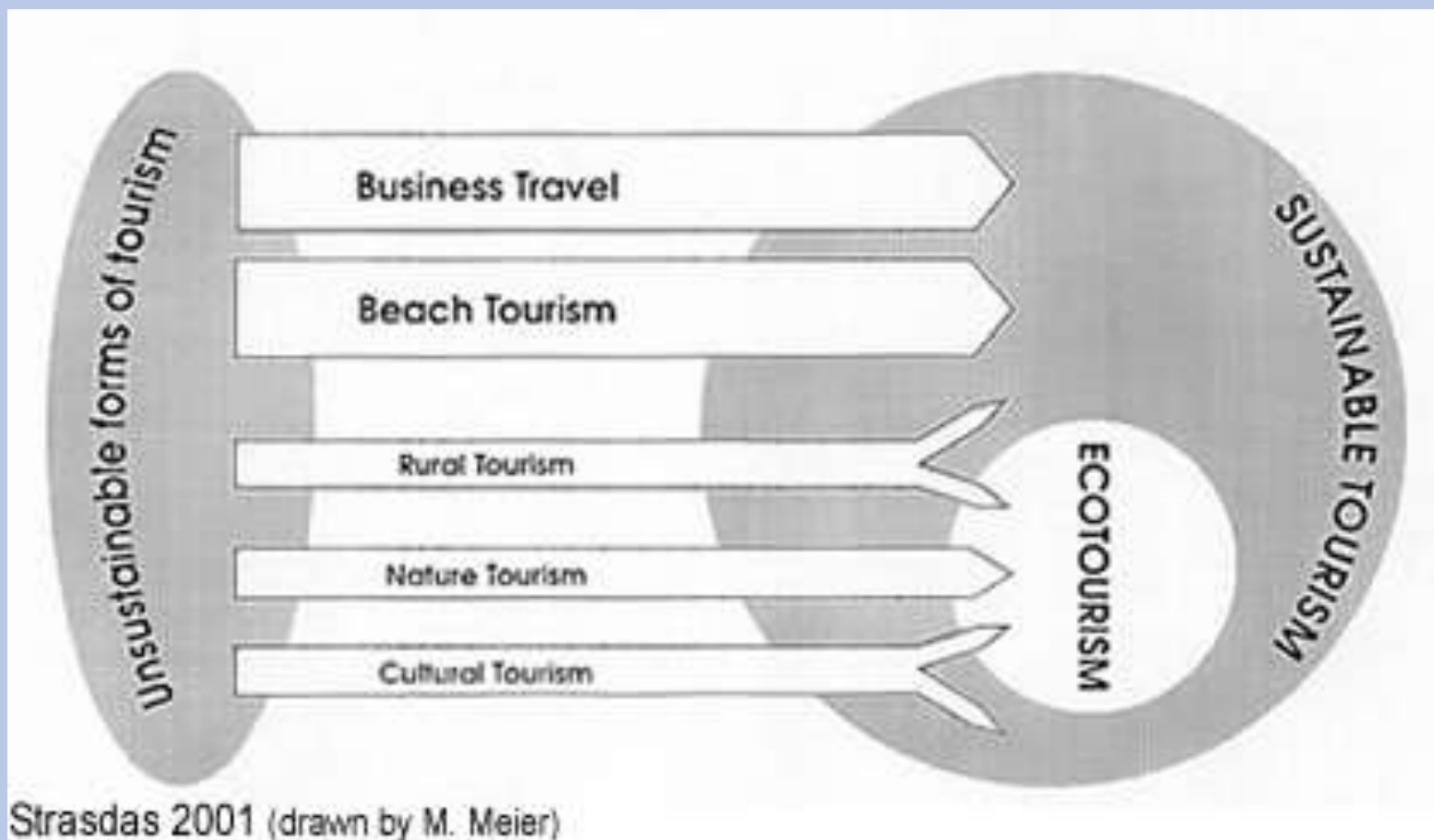
Ny turisme i 2000-tallet?

- Masseturisme á la 90-tallet
 - Fragmenterende marked
 - Temaer og aktiviteter
- Ny turisme og alternativ turisme
 - Tribalisme, selvrealisering, verdibaserte valg, symboler
 - Natur & kultur, ekthet
 - Bærekraftig turisme

Økoturisme på reiselivskartet

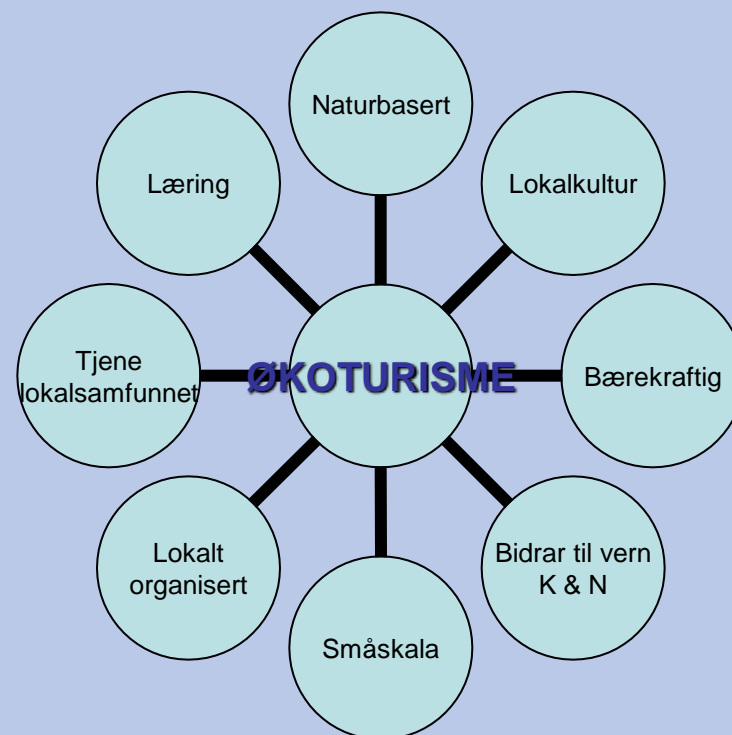

Strasdas 2001 (drawn by M. Meier)

Økoturisme er (Andrew Holden)

1. Alternativ turisme
 - Natur/kulturbasert
 - Småskala
 - Aktive opplevelser, deltakelse
 - Læringsperspektiv
2. Produksjonsmetode
 - Bærekraftig
 - Lokalt organisert
3. Markedsføringsparaply
 - Naturbasert / "bærekraftig?"
4. Kvalitetssystem/standard
 - Sertifikat / kvalitetsmerke
5. Regionutvikling
 - Bidrar til N & K vern
 - Tjener lokalsamfunnet

Noe å tygge på

- Hva egentlig er den mest økologiske formen av turisme?
 - Kan man ta fly?
 - Hva med store jumboer og beach?
- Snøskuter og økoturisme
 - Kan en snøskutertur vær økoturisme?

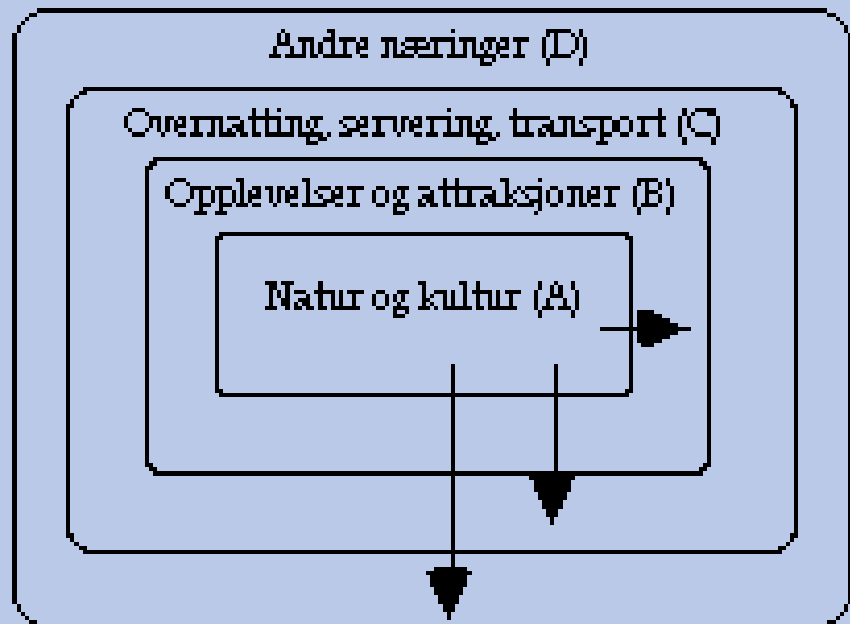
Hva en økoturist vil gjøre?

Motiver	Aktiviteter	Overnatting
Å nyte naturen	Turgåing og vandring	Hytte & utleiehus
Nye opplevelser	"Vannsport" (kano, rafting)	Hyttebyer og -områder
Å se nye steder og landskap	Camping	Campingplasser
Møtet med naturen og kulturen	Sykling	B&B og "Holiday lodge"
Å se naturen	Naturkikking (fugler, vegetasjon osv.)	Hotell/motell
Flukt fra rush og hastverk	Skigåing	Bondegård
Søk etter ro og stillhet	Fiske	Camping i naturen
Å besøke nasjonalpark	Landskap	Gjestovernatting
	Fotografering	Båt
	Å se/oppleve severdigheter * kultur og natur	<i>P. Wight (1993)</i>

Forutsetninger for økoturisme i Varanger

- Natur og kultur
- Aktiviteter
 - På egen hånd
 - Organisert
- Overnatting
- Andre næringer

Natur og kultur

- Arktisk natur og villmark
 - Nasjonalpark
 - Fuglefjell
 - Vassdrag
 - Naturfenomener
- Ishavet
- Nordisk kultur og tradisjoner
 - Samisk kultur
 - Nomadisme
 - Kystkultur
 - Mat

Aktiviteter og opplevelser

- På egen hånd
 - Krever tilrettelegging
 - Skiturer, sykling, turgåing, fiske, fugletitting, bærplukking, dykking, jakt
- Organisert turisme
 - Safaris (å se/oppleve)
 - Kongekrabbe-, elvebåt-, fjord cruise
 - Aktiviteter (å gjøre)
 - Guidede turer: fiske, natur/kulturvandring, foto osv...
 - Hundekjøring
 - Snøskuter? → *"Ikke motorisert?"*
- Attraksjoner
 - Natur
 - Kultur

Overnatting

- Ekthet, særpreg og miljøbevissthet
 - "Holiday lodges & Ecotourism"
 - Hoteller?
 - Miljøsertifisering
 - Snøhotell
 - B&B, Apartementer
 - Hytter og feriehus
- Gårdsturisme
- Camping / lavvo
 - Campingplasser og camping i naturen

Har vi økoturisme?

- Naturbasert aktivitetsturisme
 - Ca 80 % av våre aktivitetsbedrifter tilbyr natur- og kulturbaserte opplevelser som evt. med små tilpasninger kan være økoturismebedrifter
- Kulturbaserte attraksjoner/produkter
 - Samisk kultur
 - Varanger samiske museum
 - Käppälä-fisket
 - Duodji & småproduksjon
 - Gabba
 - Historiske attraksjoner
 - Mat og smaksopplevelser
- Overnatting
 - Mange hytter, feriehus og annen overnatting som er interessant
 - Få hoteller med miljøsertifikat
- Vi har mye småskala reiseliv som er lokalt organisert

Finnmark i et internasjonalt perspektiv?

- Hvor mange av kinesiske eller amerikanske turister har hørt om Tana, Vadsø eller Finnmark
 - En cowboy fra Texas: "I've been to Europe, I've seen places"
 - Skandinavia er en nisje på verdensmarked
- Norge = Fiords of Norway (NGS 2004)
- Europeisk turisme i et internasjonalt perspektiv
 - 89,5 % av turister i Europa er europeere
 - 5,4 % fra Amerika
 - 4,4 % fra Asia, Afrika og Stillehavsområdet
- Hvor ligger vårt marked?
 - I dag?
 - I fremtiden?
 - Hva slags turister vil vi ha i fremtiden?
 - Kan økoturisme være vår store internasjonale nisje

Varanger har ikke reiselivsmessige fyrtårn, men...

- Vi har ikke julenisse eller alpinbakker, men vi har:
 - Ishavet, kongekrabben og rikt fugleliv med mer
 - Hurtigruten med sine 110 000 passasjerer hvert år på kaia – Hvor lenge?
 - Spennende kultur og historie (pomorer, kvener, samer, hekser, kystkultur, polarhistorie osv)
 - Lappland med sine 2 mill turister i nabolaget (eller 10 mill inkl. private hyttegjestedøgn)
- Vi har:
 - Nasjonal Turistvei – Varangerveien
 - Varangerhalvøya nasjonalpark
 - **Alle nødvendige ingredienser for økoturisme**

BOAT TRIPS

- A. Vadsø-Ekkerøy
- B. Hornøya
- C. Syltefjorden
- D. Tanafjorden

LAND BASED

- 1. Varangerbotn
- 2. Nesseby church
- 3. Vadsøya
- 4. Komagvær
- 5. Hamningberg
- 6. Båtsfjord
- 7. Kongsfjord
- 8. Austertana

Hva skjer?

- Norsk økoturismestandard lansert i år
 - Rekruttering av bedrifter i gang
 - For småskala reiselivsbedrifter
 - Økoturismekurs i regi av
- VNS har søkt om deltakelse i prosjektet "Bærekraftig reisemål 2015"
 - Over 30 reisemål som søkte
- Kvalitetsprosjekt
 - Reiselivsarena Finnmark
 - VNS – Q1000
- Nettverk av økoturismebedrifter?
- Debatten om Geoturisme og Økoturisme – hva er bedre?
 - NGS vs. TIES

Grunnleggende prinsipper for Norsk økoturisme

1. **Er natur- og kulturbasert** og har økoturisme som grunnfilosofi for hele sin virksomhet
2. **Bidrar aktivt til natur- og kulturvern**, har god kjennskap til egen miljøpåvirking og utøver alltid en føre-var-holdning.
3. **Etterstreber en mest mulig bærekraftig drift**, som balanserer økologiske, kulturelle, sosiale og økonomiske hensyn.
4. **Bidrar positivt i lokalsamfunnet**, bruker lokal arbeidskraft, lokale tjenester og produkter, jobber for økt samarbeid og utviser et generelt samfunnsansvar.
5. **Bidrar til å ta vare på verneverdige bygg og har stedstilpassing**, lokal byggeskikk og særpreg som et generelt mål i valg av materialer og løsninger.
6. **Stiller spesielt høye krav til vertskap og guider**. Formidling og læring er en sentral del av produktet.
7. **Tilbyr minneverdige opplevelser og skaper møteplasser** som gir medarbeidere og gjester innsikt i lokalkultur, -samfunn og miljø.

Vil vi ha økoturisme?

- Har vi forutsetninger?
 - Natur og kultur som arena
 - Produkter
- Kan vi?
 - Bærekraftig produksjon
 - Kvalitet/miljøbevissthet
 - Markedsføring
- Har vi lyst?
 - Hvorfor økoturisme er det viktigste spørsmålet
 - Hva reiselivets rolle som næring skal være i våre samfunn?
 - Stor næring eller nisje?
 - Kan økoturisme være mer enn bare nisje?
- Volumbasert vs. småskala
 - Kan dette kombineres?
 - Kan volumbasert turisme være økoturisme/produseres bærekraftig